

ючи на глобальні виклики (у формуванні стратегічних завдань), євроінтеграційні домовленості та пандемічні загострення в останні роки. Доведено, що формування нових стратегічних напрямів та завдань у сфері охорони здоров'я на глобальному та національному рівні, надасть змогу покращити вже працюючі механізми публічного управління у цій сфері. Співпраця з міжнародною та європейською спільнотою підвищить рівень взаємозв'язків та якості реалізації всіх державних заходів на різних рівнях у сфері охорони здоров'я. Запропоновані заходи дозволять забезпечити українське суспільство ефективною та доступною системою охорони здоров'я, що відповідає потребам населення України та міжнародним стандартам якості, та реалізацію реформи галузі.

Ключові слова: механізми публічного управління, охорона здоров'я, реформування, трансформація, державна політика, державна стратегія

Постановка проблеми у загальному вигляді. За умов стрімкого розвитку процесів реформування в Україні, починаючи з 2015 року, багато приділяється уваги вчених до можливостей та необхідності змін в механізмах публічного управління у різних сферах економіки та суспільства. Одна з головних реформ, яка підлягає ретельному опрацюванню та постійному оновленню, це реформа сфери охорони здоров'я. Кожні п'ять років оновлюється стратегія та напрями реформування сфери охорони здоров'я, які потребують трансформацій системи та відповідно всіх управлінських механізмів. Держава прикладає максимальних зусиль щодо налагодження ефективних публічних механізмів, які дозволять реалізувати стратегічні напрями розвитку у сфері охорони здоров'я України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням реформування системи охорони здоров'я України займалися такі вчені, як Prativa Baral, Tea Collins, Menno Van Hilten, Lina Mahy, Seyed A. Nejadghaderi, Mijanur Rahman, Nima Rezaei, Amene Saghazadeh, Juan Tello, Fatema Khatun, Ashik Uzzaman, С. Вовк, С. Кошова, Ф. Криничко, В. Михальчук, О. Мотайло, Н. Орлова, Н. По-

лов'ян. Багато хто з них вже розкрив концептуальні основи механізмів публічного управління в сфері охорони здоров'я: О. Корольчук, Л. Криничко, Т. Плужнікова, Д. Самофалов. Але, виходячи з нових трансформацій системи охорони здоров'я потрібно оновлювати та удосконалювати набуті доробки в цієї сфері.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз теоретичних підходів щодо розвитку механізмів публічного управління у сфері охорони здоров'я для подальшого їх удосконалення в умовах реформування та трансформацій галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я» від 30 листопада 2016 р. № 1013-р зазначено, що реформа системи охорони здоров'я має передбачати кардинальні якісні зміни всіх функцій системи охорони здоров'я – управління цією системою, забезпечення її відповідними ресурсами, фінансування та надання вироблених цією системою послуг.

Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я зафіксувала основні положення щодо реформування системи фінансування охорони здоров'я, яка є одним з головних завдань плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 травня 2016 р. № 418, і стала головним пусковим механізмом для започаткування комплексних реформ у цій життєво важливій сфері та забезпечити створення в Україні сучасної, гідної великої європейської держави, медицини. Концепція містить основні етапи та покроковий план впровадження реформи [13].

Бачення системи охорони здоров'я після проведення реформи: ефективна і доступна система охорони здоров'я, що відповідає потребам населення України. Підвищення рівня і якості життя населення на основі розширення доступності, підвищення якості та безпеки медичної допомоги, продуктивної зайнятості персоналу, що працює у галузі охорони здоров'я, а також підвищення їх рівня соціального забезпечення, розвитку і оптимізації системи соціальної підтримки [14].

Національна служба охорони здоров'я зазначає, що трансформація системи охорони здоров'я створює умови для сталого розвитку медичних закладів, зростання заробітних плат та покращення умов праці медичних працівників.

Керівництво закладу та його власники повинні вміти скористатися цими можливостями, правильно розподіляти ресурси і розвивати свої заклади для потреб пацієнтів та з урахуванням інтересів медичних працівників [15].

Міністерство охорони здоров'я України звертає увагу на те, що трансформація охорони здоров'я – це не перехід в один крок від системи Семашка до європейських стандартів медичної допомоги. Це поетапний план складних змін, закріплений в Законі України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [16].

Реформуванням системи охорони здоров'я є впровадження та відпрацювання нових організаційно-правових та фінансово-економічних механізмів, що спрямовані на підвищення ефективності та доступності медичного обслуговування населення і є необхідними для розвитку системи охорони здоров'я України [17].

На сьогодні науковці у сфері охорони здоров'я пропонують формувати та розвивати різні механізми публічного (державного) управління для галузі.

Так, механізми публічного управління у сфері охорони здоров'я у правовому контексті розглянуто З. Гладун. Поміж іншим, вказаний автор розглядає державне управління та державне регулювання в системі охорони здоров'я як два окремі види державно-владної діяльності, де перша – має на меті здійснення прямого управлінського впливу на об'єкти управління з використанням адміністративно-владних повноважень та методів, що відзначаються директивними вказівками, обов'язковими для виконання, у той час як друга – передбачає лише встановлення певних обмежень, меж діяльності об'єктів, в яких вони можуть вільно функціонувати. Воно спрямоване не тільки на об'єкт управління як такий, а й на середовище його існування, тим самим відрізняючись від державного управління широтою владного впливу.

Вищезазначений науковець основний акцент робить на інституційному та правовому механізмах охорони здоров'я. Зокрема, зазначає про те, що «інституційний механізм охорони здоров'я – вся система органів державної влади, місцевого самоврядування та інших суб'єктів права задіяних у процесі здійснення державного регулювання відносин у сфері охорони здоров'я. До його складу входять центральні і місцеві органи державної влади, місцевого самоврядування та інші суб'єкти права, задіяні у процесі реалізації політики охорони здоров'я, а також їх повноваження та відносини між собою та іншими суб'єктами. Правовий механізм охорони здоров'я – система правових норм, які творять законодавство про охорону здоров'я і які регулюють зміст та процес здійснення державно-правового регулювання охорони здоров'я» [18].

Л. Криничко розглянуто особливості розвитку кадрового механізму в сфері охорони здоров'я та доведено, що кадрову політику держави потрібно формувати за встановленими організаційними принципами державної кадрової доктрини. Вказаною авторкою запропоновані рівні державного управління кадровим потенціалом системи охорони здоров'я.

Авторка розглядає кадровий механізм державного управління системою охорони здоров'я як багатопрофільний, що переплітається із різними видами державної політики, зокрема: державна освітня політика – трансформація підготовки медичних кадрів за освітніми програмами галузі знань «Охорона здоров'я»; державна кадрова політика – формування вимог до кадрового потенціалу системи охорони здоров'я; державна фінансова політика – визначає порядок та систему оплати праці медичних працівників. Важливим напрямом удосконалення кадрового механізму державного управління системою охорони здоров'я Л. Криничко вбачає формування кадрових резервів керівних кадрів та медичних працівників системи охорони здоров'я. Основну проблему недосконалості фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні вона вбачає у відсутності чітких критеріїв оцінки ефективності використання бюджетних ресурсів на різних рівнях державного управління та закладами охорони здоров'я. Задля вирішення зазначеного питання, науковцями запро-

поновано сукупність напрямів удосконалення фінансового механізму державного управління системою охорони здоров'я на рівні державного управління та державного регулювання діяльності закладів охорони здоров'я [7, 10].

Дослідницею С. Вовк розроблено теоретико-методологічні положення формування та реалізації механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я: обґрунтовано структуру механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України; розроблено концепцію системної трансформації механізмів державного управління у сфері охорони здоров'я в Україні; введено поняття «ефект конкуренції у системі охорони здоров'я», що розглядається як механізм державно-управлінського впливу; розроблено кластерну модель механізмів державного управління захистом здоров'я здорового і працюючого населення України; запропоновано підходи (діяльнісний, операційний) для дослідження механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України.

Авторкою також запропоновано такі напрями щодо розвитку впровадження механізмів державного управління системою якості медичних послуг України як: політичний механізм, який формує стратегію, певне бачення та участь урядових організацій щодо поліпшення якості; нормативно-правовий та організаційно-методичний механізми, які здійснюють національну політику в межах органів влади всіх рівнів, формування ресурсів для медичної галузі та соціальний механізм, який пов'язано з покращенням управління в лікувальних закладах [5].

О. Корольчук визначено поняття «механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я», яке розглядається авторкою як системна сукупність форм, методів, стимулів, важелів управлінського впливу на суспільні відносини, що забезпечує взаємодію всіх суб'єктів регулювання сфери охорони репродуктивного здоров'я, створює умови для постійного удосконалення системи його охорони (ефективного функціонування її елементів з оптимальним розподілом та використанням наявних ресурсів), функціонує на основі сучасних інформацій-

но-комунікативних технологій, що надає можливість швидкого реагування та коригування дій відповідно до визначених реальних потреб і проблем на основі забезпечення зворотного зв'язку держави з населенням шляхом здійснення моніторингу медико-соціальних показників, показників репродуктивного здоров'я населення, рівня задоволеності населення медичною допомогою, функціонуванням системи охорони репродуктивного здоров'я [5].

На думку дослідника З. Надюка можна виділити такі складові механізму державного управління системою охорони здоров'я, як: нормативно-правову, інформаційну, матеріально-технічну, кадрову, фінансово-економічну, організаційну, психологічну. Фінансово-економічна складова передбачає фінансове та нормативно-правове забезпечення сфери охорони здоров'я та заходів контролю за дотриманням законності суб'єктами медичного ринку шляхом реалізації таких практичних заходів: реалізації загальнодержавних програм розвитку, затверджених Верховною Радою України; реалізації державних програм розвитку, затверджених Кабінетом Міністрів України, тощо.

Крім того, автором під механізмом державного управління системою охорони здоров'я розуміється «сукупність станів і процесів реалізації комплексного впливу держави (шляхом застосування політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів, практичних заходів, важелів, стимулів) на суб'єкти національної системи охорони здоров'я. Він виділяє такі складові механізму державного управління системою охорони здоров'я, як: нормативно-правову, інформаційну, матеріально-технічну, кадрову, фінансово-економічну, організаційну, психологічну. Останню розуміє як формування у суспільстві інститутів позитивного сприйняття і підтримки (сприяння) дії механізму.

У структурі системи державного управління охороною здоров'я З. Надюк вирізняє три підсистеми: керівна, технологічна і керована. Виходячи з цього, механізм державного управління системою охорони здоров'я характеризується у автора функціональними й галузевими особливостями. Його складові враховують специфічні ознаки системи охорони здоров'я й закономірності її розвитку. Також

вказаним науковцем запропоновано правовий механізм державного регулювання ринку медичних послуг [19].

В. Довженко відзначає, що у якості основних принципів формування механізму реалізації державної політики у сфері інноваційного розвитку системи охорони здоров'я виділяють: орієнтацію на споживача і впровадження елементів конкурентних відносин; системний підхід і постійне поліпшення процесів, продуктів, послуг; удосконалення інструментів управління та контролю; лідерство і залучення працівників; створення інформаційного середовища і технологій для реалізації управлінських рішень; відповідність принципам програмно-цільового управління, принципам і вимогам проектного управління; використання інструментів стратегічного і операційного планування, логістики (взаємовигідні відносини з постачальниками); підвищення якості фінансового управління в сфері охорони здоров'я. Крім того, зазначений автор акцентує увагу на правовому регулюванні організаційної, фінансової та господарської діяльності закладів охорони здоров'я: прийнятті загальнодержавних та регіональних цільових програм, що сприяють реалізації прав громадян на отримання якісної медичної допомоги в рамках системи медичного страхування; передачі у власність місцевих громад об'єктів, які перебувають у державній власності, необхідних для надання медичних послуг; методичній підтримці, в тому числі організації та проведенні конференцій, семінарів з актуальних питань діяльності медичних установ; підготовці та підвищенні кваліфікації кадрів медичних установ; інформаційній підтримці та ін.

Авторський колектив Я. Радиш, С. Кошова, В. Михальчук розглядає механізми державного управління у сфері охорони здоров'я як основу створення єдиного медичного простору. Так, він зазначає про те, що «ефективність медичної допомоги в кінцевому підсумку визначається рівнем організаційних заходів, оптимальною структурою медичних підрозділів, високою якістю технічних засобів, дієздатністю та стійкістю управління» тощо.

Систему державного управління охороною здоров'я в єдиному медичному просторі України авторський колектив розглядає не як окрему галузь права, а як структурне поняття, подібне цивільному

чи фінансовому праву, принцип виділення його – функціональний. На їх думку, дана система повинна об'єднати сукупність правових норм, що регулюють діяльність, метою якої є відновлення, захист та сприяння людському здоров'ю. Можливим напрямом внутрішньої перебудови національної системи охорони здоров'я для забезпечення успішної реалізації державної політики в галузі науковці вважають формування єдиного медичного простору України – нової парадигми розвитку системи охорони здоров'я [6].

І. Фуртак зазначає, що ефективність правового механізму державного управління сфери охорони здоров'я залежить від повноти, збалансованості, впорядкованості складових нормативно-правового поля зазначеної сфери. Також він зауважує на тому, що державно-управлінський, інформаційно-організаційний механізм охорони здоров'я в Україні складається з системи уповноважених для цього суб'єктів – органів державного і галузевого управління та системно-інформаційно-аналітичного забезпечення їх діяльності [20].

На думку Н. Ткачової впровадження механізму державно-приватного партнерства торкнеться майже всіх напрямків медицини: надання медичних послуг та досліджень, наприклад УЗД, МРТ, впровадження сучасного медичного обладнання, препаратів. Крім того, це дозволить змінити підхід до надання допоміжних послуг – харчування, транспортування хворих, переглянути менеджмент у медичних установах, вдосконалити електронні системи обліку, обслуговування обладнання, тощо [21].

Д. Самофалов наполягає на тому, що впровадження електронної системи охорони здоров'я (e-Health) є ключовим фактором оптимізації механізмів публічного управління охороною здоров'я. Водночас, науковець звертає увагу на те, що результати аналізу та узагальнення ним зарубіжних досліджень e-Health як набору комунікативних інструментів показав, що ризики в публічному управлінні сферою охорони здоров'я охоплюють ширші питання і проблеми організації системи охорони здоров'я, що полягають у питаннях захищеності та деперсоналізації інформації, уніфікації медичних форм та навчанні персоналу. Від цієї системи залежить великий спектр комунікацій з населенням, пацієнтами, бізнесом, політиками, дослідниками, а та-

кож впровадження фінансових та адміністративних моделей у сфері охорони здоров'я [12].

І. Сазонець на основі наукових положень доводить, що структура інституційного механізму державного управління охороною здоров'я базується на інтеграції методів запровадження державної політики в сфері охорони здоров'я, методів управління галуззю, формах застосування важелів управління, конкретних інструментах управління.

Автор звертає увагу на те, що одним із найбільш суттєвих елементів інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є державні політики, що чинять вплив і регулюють систему охорони здоров'я. Економічна політика має суттєвий вплив шляхом створення матеріальної бази функціонування охорони здоров'я. Соціальна політика формує середовище функціонування системи охорони здоров'я, оскільки система охорони здоров'я є однією із її складників разом із культурою, освітою, соціальним захистом. Фінансова політика вирішує більш прикладні аспекти розподілення коштів у державі та формуванні системи фінансування охорони здоров'я.

Крім того, на думку І. Сазонець важливим складником інституційного механізму державного управління охороною здоров'я є кадрова політика, ефективна реалізація якої важлива на всіх рівнях – від державного управління цією сферою до місцевого самоврядування та управління лікарнею [22].

О. Галацаном розроблено інструментарій організаційно-економічного механізму державного управління формуванням єдиного простору медичного обслуговування як засобу збалансування державного регулювання й формування ринкових відносин у сфері охорони здоров'я (унормування та контроль діяльності, програмно-цільове управління, державне замовлення та ін.) [23].

О. Фірсовою удосконалено механізми геоінформаційного забезпечення державного управління охороною здоров'я в Україні. Так, вона розглядала організаційний механізм геоінформаційного забезпечення охорони здоров'я як «сукупність правил, норм і процедур, що регламентують взаємодію учасників організаційної системи (ор-

ганізаційно-технічну структуру якої складає мережа уніфікованих регіональних, галузевих і міжгалузевих інформаційних систем, що ґрунтуються на геоінформаційних технологіях) з метою підвищити якість оперативного управління охороною здоров'я, планування медичної допомоги та ефективності використання ресурсів для збереження і зміцнення здоров'я населення» [24].

Д. Карамішевим розглянуто державні механізми регулювання ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я в економічній моделі розподілу фінансів. Проведений ним аналіз доводить, що прогнозна фінансова модель може слугувати індикатором ефективності побудови системи охорони здоров'я. Роблячи науковий прогноз можливих сценаріїв розвитку, науковець прийшов до висновку, що найбільш прийнятні державні механізми направлені на формування квазіринкових відношень. Одним з них, на його погляд, може бути механізм формування єдиного медичного простору. Важливим результатом цього процесу має стати зменшення фінансового навантаження на державний сектор [25].

Т. Плужнікова та О. Краснова вважають, що механізм державного регулювання сфери охорони здоров'я є окремою складовою механізму, який регулює економіку в цілому. Під механізмом державного регулювання сфери охорони здоров'я авторки розуміють «сукупність цілей, принципів, методів адміністративного, економічного, правового та соціально-мотиваційного характеру, які здійснюються державою за допомогою досконалого набору інструментів і направлені на забезпечення ефективного та динамічного розвитку сфери охорони здоров'я» [11].

Основними елементами механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я є: суб'єкт, об'єкт, мета, цілі та принципи, а також інструменти реалізації механізму. Крім того, науковці зауважують на тому, що забезпечення населення країни якісною медичною допомогою залежить від вирішення таких економічних завдань, як визначення обсягів бюджетного фінансування та розвитку добровільного медичного страхування, вдосконалення системи надання платних медичних послуг, підготовка кадрів, впровадження нових технологій у сфері охорони здоров'я [11].

У науково-аналітичній доповіді «Інституціоналізація публічного управління в Україні» (за загальною редакцією М. М. Білинської, О. М. Петроє) колектив авторів зазначає, що механізм публічного управління у сфері охорони здоров'я «це сукупність національних рішень, чи зобов'язань, щодо захисту та поліпшення фізичного та психічного здоров'я та соціального добробуту населення, що є важливою складовою їх національного багатства, захисту генофонду української нації». Також звертається увага на фінансові механізми у зазначеній галузі та окреслюються пріоритетні напрями подальшого реформування системи охорони здоров'я в Україні: завершення процесу впровадження фінансових механізмів за принципом «гроші ходять за пацієнтом» на первинному рівні надання медичної допомоги та впровадження їх на рівні спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги амбулаторного і стаціонарного рівнів; уведення в дію нових фінансових механізмів шляхом реалізації програми «Безкоштовна діагностика» - у поліклініках, які увійдуть у другий етап реформи, візит до лікарів-спеціалістів та інші послуги за направленням сімейного лікаря буде оплачувати Національна служба здоров'я України, тощо [26].

Із загального підходу до аналізу механізмів державного управління, В. Григорович рекомендує розглянути механізм управління галузевою системою охорони здоров'я як сукупність п'яти основних (рівнозначних) механізмів: організаційного, адміністративного, правового, інформаційного та фінансового. За його словами, для аналізу та вибору стратегії держави щодо побудови системи охорони здоров'я всім цим механізмам потрібно взаємодіяти між собою та бути адаптованими до конкретних суспільних потреб та можливостей. Також, автором зазначено про необхідність вжиття певних управлінських та організаційних заходів на державному, регіональному рівнях та на місцях, що повинні привести до покращення здоров'я населення за рахунок: посилення профілактичної складової охорони здоров'я; поширення інформації про здоровий спосіб життя; розвитку первинної ланки надання медичної допомоги; зміцнення ресурсного потенціалу медичної галузі; підвищення якості надання медичних послуг [27].

Аналіз досліджень провідних науковців у галузі публічного управління охороною здоров'я України за останні 10 років, надав змогу визначити основні механізми публічного управління у сфері охорони здоров'я та визначити нові наукові підходи щодо їх розвитку в умовах реформування та трансформацій (рис. 1).

Рис. 1. Комплекс механізмів публічного управління у сфері охорони здоров'я України

Формування нових стратегічних напрямів та завдань у сфері охорони здоров'я на глобальному та національному рівні, надасть змогу покращити вже працюючі механізми публічного управління у цій сфері. Співпраця з міжнародною та європейською спільнотою підвищить рівень взаємозв'язків та якості реалізації всіх державних заходів на різних рівнях у сфері охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, враховуючи різноманітні погляди науковців щодо розвитку та удосконалення механізмів державного управління сфери охорони здоров'я треба відзначити про подальшу необхідність сучасних трансформацій та реформ у галузі, враховуючи євроінтеграційні процеси, глобальні тенденції та пандемічні виклики. Розвиток публічних механізмів у сфері охорони здоров'я покликаний на формування ефективної та доступної система охорони здоров'я, що відповідає потребам населення України та міжнародним стандартам якості.

Стаття надійшла до редакції: 18.01.22

community will increase the level of interconnections and the quality of implementation of all government measures at various levels in the field of health care. The proposed measures will provide Ukrainian society with an efficient and accessible health care system that meets the needs of the population of Ukraine and international quality standards, and the implementation of industry reform.

Key words: *public administration mechanisms, health care, reforms, transformation, public policy, public strategy.*

Received: 18.01.22

References:

1. Baral, P. (2021), “Health Systems and Services During COVID-19: Lessons and Evidence From Previous Crises: A Rapid Scoping Review to Inform the United Nations Research Roadmap for the COVID-19 Recovery”, *International Journal of Health Services*, vol.51(4), pp. 474-493. [in English].
2. Collins, T., Tello, J., Van Hilten, M., Mahy, L., etc. (2021), “Addressing the double burden of the COVID-19 and noncommunicable disease pandemics: a new global governance challenge”, *International Journal of Health Governance*, vol.4, Retrieved from <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJHG-09-2020-0100/full/pdf?title=addressing-the-double-burden-of-the-covid-19-and-noncommunicable-disease-pandemics-a-new-global-governance-challenge> [in English].
3. Nejadghaderi, S., Saghazadeh, A. and Nima Rezaei, N. (2021), “Health Care Policies and COVID-19 Prevalence: Is There Any Association?”, *International Journal of Health Services*, vol.52(1), pp. 9-22. [in English].
4. Rahman, M., Khatun, F. and Uzzaman, A. (2021), “A Comprehensive Study of Artificial Intelligence and Machine Learning Approaches in Confronting the Coronavirus (COVID-19) Pandemic”, *International Journal of Health Services*, vol.51(4), pp. 446-461. [in English].
5. Vovk, S. M. and Polovian, N. S. (2020), Osoblyvosti transformatsii mekhanizmiv upravlinnia yakistiu nadannia medychnykh posluh [Features of

transformation of mechanisms of quality management of rendering of medical services], *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*, vol.3 (26), pp.33-37. [in Ukrainian].

6. Koshova, S. P., Mykhal'chuk, V. M. and Radysh, Ya. F. (2021), Yedynyi medychnyi prostir Ukrainy – nova paradyhma rozvytku natsionalnoi systemy okhorony zdorovia, [The single medical space of Ukraine is a new paradigm of development of the national health care system], *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol.9, Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=2203>

7. Krynychko, F. R. and Motajlo, O. V. (2021), Udoskonalennia mekhanizmiv derzhavnoi polityky u sferi hromadskoho zdorovia, [Improving public policy mechanisms in the field of public health], *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, vol.2, pp.119-125. [in Ukrainian].

8. Orlova, N.S. (2019), Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia u reformuvanni systemy okhorony zdorovia, [Public administration mechanisms in health care reform], *Publichne administruvannia ta natsional'na bezpeka*, Retrieved from <https://doi.org/10.25313/2617572X201965377> [in Ukrainian].

9. Korolchuk, O.L. (2013), [The mechanism of information support of state regulation of reproductive health], Ph.D. Thesis, Government Administration, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].

10. Krynychko, L. R. (2020), [Development of the personnel mechanism of the state management of the health care system], *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol.3, Retrieved from http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/42.pdf [in Ukrainian].

11. Krasnova, O.I. and Pluzhnikova, T. V. (2018), Osoblyvosti mekhanizmu derzhavnoho rehuliuвання sfery okhorony zdorovia, [Features of the mechanism of state regulation of health care], *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol.7, pp.46-48. [in Ukrainian].

12. Samofalov, D.O. (2020), Uprovadzhennia elektronnoi systemy okhorony zdorovia yak skladnyk publichnoho upravlinnia okhoronoiu zdorovia: svitovyi dosvid, [Introduction of electronic health care system as a component of public health care management: world experience], *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, vol.1(44), pp.92-99. [in Ukrainian].

13. The official site of Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Concept of health care

financing reform”, [Online], *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

14. Government adviser (2021), “Medical reform”, Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya> [in Ukrainian].

15. Government adviser (2021), “Transformation of the health care system has created conditions for the development of the market of medical specialties – NSZU”, Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/transformaciya-sistemi-ohoroni-zdorovya-stvorila-umovi-dlya-rozvitku-rinku-medichnih-specialnostej-nszu> [in Ukrainian].

16. Ministry of Health of Ukraine (2021), “How the health care system is being transformed”, Retrieved from <https://moz.gov.ua/article/reform-plan/jak-transformuetsja-sistema-ohoroni-zdorovja> [in Ukrainian].

17. The official site of Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine “On the procedure for reforming the health care system in Vinnytsia, Dnipropetrovsk, Donetsk regions and the city of Kyiv”, [Online], *zakon.rada.gov.ua* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3612-17#Text>

18. Hladun, Z. S. (2007), *Kontseptualni zasady derzhavno-pravovoho rehuliuвання vidnosyn u sferi okhorony zdorovia naseleenni*, [Conceptual principles of state and legal regulation of relations in the field of public health], *Medychne pravo Ukrainy: problemy stanovlennia ta rozvytku: materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf.*, L’viv, Ukraine, pp.73-79. [in Ukrainian].

19. Nadiuk, Z. (2020), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia natsionalnoiu systemoiu okhorony zdorovia*, [Mechanisms of public administration of the national health care system], Retrieved from file:///D:/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80_%D0%93%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8%0%D1%82%D1%8C%D1%8F_%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B94/40.pdf [in Ukrainian].

20. Furtak, I. I. (2007), *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia okhoronoiu zdorovia v Ukraini*. [Mechanisms of public health management in Ukraine], *Medychne pravo Ukrainy: problemy stanovlennia ta rozvytku: materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf.*, L’viv, Ukraine, pp.318-323. [in Ukrainian].

21. Tkachova, N. M. (2018), *Napriamy reformuvannia derzhavnoi polityky v sferi okhorony zdorovia*, [Directions of reforming state policy in the field of health care], *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol.8, pp. 83-86 [in Ukrainian].

22. Sazonets', I. L. and Vivsiannyk, O. M. (2020), Peredumovy funktsionuvannia mizhnarodnykh orhanizatsii v instytutsiinomu mekhanizmi derzhavnoho upravlinnia systemoiu okhorony zdorovia, [Prerequisites for the functioning of international organizations in the institutional mechanism of public administration of the health care system], *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, vol.1(2), pp.170-179. [in Ukrainian].

23. Galatian, O.V. (2004), Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia okhoronoiu zdorovia: avtoref. dys. kand. derzh. upr.: 25.00.02. [Organizational and economic mechanism of health care management25.00.02.], Ph.D. Thesis, Government Administration, Kharkiv, Ukraine. [in Ukrainian].

24. Firsova, O.D. (2016), Mekhanizmy heoinformatsiinoho zabezpechennia derzhavnoho upravlinnia okhoronoiu zdorovia v Ukraini, [Mechanisms of geoinformation support of public health management in Ukraine], Abstract of Ph.D. dissertation, Econ. Science, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].

25. Karamyshev, D. V. and Shevchenko, V. I. (2010), Derzhavni mekhanizmy rehuliuвання resursnoho zabezpechennia systemy okhorony zdorovia v ekonomichnii modeli rozpodilu finansiv, [State mechanisms of regulation of resource provision of the health care system in the economic model of financial distribution], *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol.22, pp.60-64. [in Ukrainian].

26. Bilyns'ka, M. M. and Petroie, O. M. (2019), Instytutsionalizatsiia publicnoho upravlinnia v Ukraini: nauk.-analit. dop., [Institutionalization of public administration in Ukraine: scientific analyst. ext.], NADU, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].

27. Hryhorovych, V.R. (2010), Udoskonalennia upravlinskykh mekhanizmiv derzhavnoi pidtrymky systemy okhorony zdorovia v Ukraini, [Improving the management mechanisms of state support of the health care system in Ukraine], *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=93> [in Ukrainian].

Відомості про автора / Information about the Author

Гавриченко Дмитро Георгійович: Одеський медичний інститут Міжнародного гуманітарного університету: Фонтанська дорога 23а, м. Одеса, 65000, Україна.

Dmytro Havrychenko: Odesa Medical Institute of the International Humanitarian University: Fontanskaya road 23a, Odessa, 65000, Ukraine.

ORCID. ORG./ 0000-0003-1595-4467

E-mail: dmytrohavrichenko@gmail.com